25 rokov konferencie AMSE
Informácia o konaní udalosti podporovanej SŠDS

25 years of the AMSE conference
Information about an event supported by SSDS

Tento ročník konferencie AMSE (Aplikácie matematiky a štatistiky v ekonómiii, resp. Applications of Mathematics and Statistics in Economics) s prídavkom 2023 bol jubilejný dvadsiaty piaty. Konferencia **AMSE 2023** sa uskutočnila na sklonku augusta a začiatku septembra 2023 v Rajeckých Tepliciach na Slovensku. Konferenciu organizujú na rotačnej báze akademické pracoviská z troch susediacich krajín: Ekonomická fakulta Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici (za Slovensko), súčasná Fakulta manažmentu, počítačových vied a financií Ekonomickej univerzity vo Wrocławi (za Poľsko) a Fakulta informatiky a štatistiky Vysokej školy ekonomickej v Prahe (za Českú republiku). Konferencia pozostávala z dvoch častí. Formálna časť venovaná prezentácii výsledkov vedeckej práce a akademickej diskusii sa konala vo štvrtok 31. augusta 2023 a v piatok doobeda 1. septembra 2023. Neformálna časť zameraná na kultúrne a turistické poznávanie blízkeho prostredia Strážovských vrchov pokračovala v piatok poobede 1. septembra 2023 a v sobotu 2. septembra 2023.

Vedecký priebeh konferencie garantoval vedecký výbor koncipovaný akademickými osobnosťami zo všetkých troch zaangažovaných pracovísk, ktorý viedol Rudolf Zimka, ktorý stál pri zrode konferencie v roku 1998. Organizáciu konferencie zaštítili pracovníci Katedry kvantitatívnych metód a informačných systémov Ekonomickej fakulty Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici pod vedením Petra Laca.

Konferencia mala skromný začiatok, keď v roku 1998 v Liptovskom Trnovci Miroslav Abrahám z Ekonomickej fakulty Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici zorganizoval stretnutie učiteľov matematiky a štatistiky, ktorí hľadali spôsoby zdokonaliť svoj spôsob výkladu analytického aparátu pri výučbe ekonómie. Už od prvého ročníka konferencie v Liptovskom Trnovci, keď ešte konferencia mala skôr podobu semiformálneho stretnutia akademických pracovníkov, bol charakter internacionálny a konferencie sa zúčastnili kolegovia z Vysokej školy ekonomickej v Prahe a účastník z Univerzity v Groningene v Holandsku. Špeciálne išlo o Sytseho Knypstru, ktorý si obľúbil Slovensko s jeho kultúrou a zostal mu verný doteraz. Na svojej internetovej stránke stále propaguje Slovensko, jeho históriu; a dá sa povedať, že aj zakladateľa konferencie Miroslava Abraháma (https://pyqrs.eu/sk/slowakije). V priebehu nasledujúcich

rokov počet účastníkov pravidelne rástol a od štvrtého ročníka sa ujala rotačná organizácia medzi troma kooperujúcimi pracoviskami.

Obr. 1: Zakladateľ konferencie Miroslav Abrahám

Počas 26 rokov svojho trvania sa konferencia AMSE konala celkovo 25-krát a jej kontinuita bola krátkodobo narušená v dôsledku protikoronavírusových opatrení v roku 2020. V nasledujúcom roku 2021 sa konferencia uskutočnila v online formáte. Keďže v prvých troch rokoch sa podujatie opakovane uskutočnilo na Slovensku, celkovo sa konalo 10 ročníkov na Slovensku (Liptovský Trnovec dvakrát, Poprad dvakrát, Banská Bystrica, Demänovská Dolina, Gerlachov, Banská Štiavnica, Nižná, Rajecké Teplice), 8 ročníkov v Českej republike (Zadov, České Budějovice, Trutnov, Uherské Hradiště, Liberec, Jindřichův Hradec, Kutná Hora, Velké Losiny) a 7 ročníkov v Poľsku (Kudowa-Zdrój, Wrocław, Wisla, Lądek-Zdrój, Jerzmanowice, Szklarska Poręba, Wrocław online). Konferencia sa začala pod názvom Applications of Mathematics and Statistics in Economy (z anglického pojmu political economy, teda politická ekonómia) a od roku 2014 sa názov pozmenil podľa súčasného jazykového úzu na Applications of Mathematics and Statistics in Economics. Skratka AMSE, pod ktorou je konferencia známa, však zotrváva celý čas. Po odchode zakladateľa konferencie sa ako vedúce osobnosti za slovenskú stranu vyprofilovali Rudolf Zimka a Emília Zimková. Za českú stranu sú nestormi konferencie Richard Hindls a Stanislava Hronová a za poľskú stranu Walenty Ostasiewicz a Joanna Dębicka. Na všetkých 25 ročníkoch sa zúčastnili Rudolf Zimka, Richard Hindls, Stanislava Hronová a Peter Laco, ktorí boli na konferencii dekorovaní slávnostným ocenením a vyjadrením vďaky. Na podujatí za ostatné obdobie štandardne vystupujú so svojimi plenárnymi prednáškami predstavitelia Českého štatistického úradu a Štatistického úradu Slovenskej republiky.

Na dvadsiatom piatom ročníku sa prezentovalo 41 účastníkov a popri dvoch plenárnych prednáškach odznelo 25 vedeckých príspevkov od 53 rôznych autorov a spoluautorov zo Slovenska, Českej republiky a Poľska. Konferenciu

svojou účasťou podporil predseda Českého štatistického úradu Marek Rojíček, generálne riaditeľky Štatistického úradu Slovenskej republiky Ľudmila Ivančíková a Helena Glaser-Opitzová a predsedníčka Slovenskej štatistickej a demografickej spoločnosti Iveta Stankovičová.

Konferenciu otvoril 31. augusta 2023 predseda vedeckého výboru Rudolf Zimka a Emília Zimková v zastúpení rektora Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici Vladimíra Hiadlovského predniesla jeho otvárací príhovor. Nasledovala plenárna sekcia, na ktorej vystúpil s prednáškou predseda Českého štatistického úradu Marek Rojíček. Po ňom generálna riaditeľka Štatistického úradu Slovenskej republiky Ľudmila Ivančíková predniesla prednášku, ktorú pripravila s predsedom Štatistického úradu Slovenskej republiky Petrom Peťkom. V ten deň sa uskutočnili ešte štyri sekcie venované postupne (1.) štúdiu efektívnosti a ekonomickým analýzam, (2.) ekonomickým otázkam a oficiálnej štatistike, (3.) ekonomickej demografii a demografickej ekonómii a (4.) štatistickým modelom a technikám.

Obr. 2: Fotografie z otvorenia konferencie, z pripomenutia 25.ročného jubilea počas konferenčného gala večera a zo záveru konferencie

Nasledujúci deň 1. septembra 2023 sa uskutočnili iba dve sekcie zamerané na (1.) aplikácie štatistiky a penzijné systémy a (2.) dynamické modely a históriu štatistiky. Konferenciu uzavrel predseda vedeckého výboru Rudolf Zimka spolu s Richardom Hindlsom za českú stranu a Joannou Dębickou za poľskú stranu.

UNIVERZITA MATEJA BELA V BANSKEJ BYSTRICI

doc. Ing. Vladimír Hiadlovský, PhD.
rektor

Banská Bystrica 21. 8. 2023

Vážený pán predseda vedeckého výboru,

milí účastníci jubilejného 25. ročníka medzinárodnej vedeckej konferencie *Aplikácia matematiky a štatistiky v ekonómii*!

Veľmi pekne ďakujem za pozvanie na otvorenie tohto významného podujatia, ktoré si vybudovalo tak pevnú tradíciu, že v 21. storočí je prakticky nemožné, aby sa august stretol so septembrom a nebolo pri tom AMSE. Účastníkmi konferencie AMSE sú spravidla mnohí moji kolegovia, bývalí učitelia a viacerí dobrí priatelia. Úprimne ma mrzí, že sa tohtoročný dátum podujatia prekrýva s mojou zahraničnou služobnou cestou, inak by som Vás všetkých veľmi rád osobne pozdravil, takto prijmite aspoň moju sprostredkovanú „zdravicu" na diaľku.

Výročia mávajú špeciálnu príchuť a zároveň sú príležitosťou pre bilancovanie, zhodnotenie vykonaného a vymedzenie perspektív. Nič z uvedeného mi neprináleží komentovať. Čo si so svojej pozície môžem dovoliť je vyjadrenie úprimného poďakovania a veľkého obdivu všetkým, ktorí svojim dielom prispeli k tomu, že AMSE dnes oslavuje štvrťstoročnicu svojej existencie, že je sebavedomým medzinárodným vedeckým formátom, no najmä, že je komunitou skvelých priateľstiev významných vedeckých osobností naprieč viacerými európskymi univerzitami.

25 rokov je žiaľ príliš dlhá doba, aby sa dnes mohli stretnúť všetci tí, ktorí boli na začiatku. Tradícia a dlhovekosť sú podmienené existenciou nasledovníkov zodpovedne nesúcich a rozvíjajúcich odkaz zakladateľov.

AMSE 2023 želám štandardne optimálne vyvážený vedecký a neformálny program a najmä verných nasledovníkov, ktorí vďačne a zodpovedne ponesú štafetu zakladateľov, aby naši nasledovníci mohli s hrdosťou o 25 rokov sláviť polstoročnicu AMSE.

Všetkým prítomným prajem nezabudnuteľné chvíle v kruhu priateľov a kolegov umocnené krásou slovenských hôr.

So srdečným pozdravom

Vlado Hiadlovský

Vážený pán
prof. RNDr. Rudolf Zimka, PhD.
predseda vedeckého výboru AMSE 2023

Obr. 3: List rektora Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici účastníkom konferencie

Záver konferencie sa tradične spája s oznámením miesta a dátumu konania budúcoročného podujatia a kontinuita bol dodržaná aj teraz. Konferenciu AMSE 2024 bude organizovať Fakulta manažmentu, počítačových vied a financií Ekonomickej univerzity vo Wrocławi. Joanna Dębicka a Beata Zmysłona v mene poľskej časti vedeckého výboru adresovali všetkým účastníkom pozvanie do Pawłowic pri Wrocławi, kde sa bude konať v dňoch 28. augusta 2024 až 1. septembra 2024 už dvadsiaty šiesty ročník.

V druhej časti druhého konferenčného dňa účastníci podnikli vychádzku na Lietavský hrad a posledný deň konferencie 2. septembra 2023 mali na výber tri výlety rôznej náročnosti, zahrnujúce prehliadku Sobášneho paláca v Bytči a turistické aktivity v Súľovských skalách.

Konferencia AMSE 2023 preukázala svoju zrelosť. Stretli sa na nej príslušníci viacerých generácií vo vekovom rozpätí od zakladajúcich členov až po mladých tvorivých pracovníkov ašpirujúcich na pôsobenie v akademickom svete. Význam konferencie pre akademickú sféru dokázal živý záujem participantov z viacerých vysokoškolských a vedeckých pracovísk na Slovensku, v Českej republike a Poľsku. Vzťah preberaných tém k oficiálnej štatistike dosvedčili svojou účasťou predstavitelia národných štatistických úradov v Českej republike a na Slovensku. Konferencia vytvorila platformu pre diseminácii vedeckých poznatkov a poskytla účastníkom námety na riešenie teoretických a praktických problémov ekonómie rigoróznymi metódami matematiky a štatistiky.

Martin Boďa
vedecký tajomník SŠDS
podpredseda SŠDS pre medzinárodné vzťahy